

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЕТАПУ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Пономаренко О.Г., к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія

Виконання кваліфікаційної роботи студентами економічного профілю спрямоване на розвиток навичок самостійної роботи та набуття умінь планування і проведення досліджень, аналізу і систематизації наукових фактів і експериментальних даних, програмування можливих технологічних рішень, висновків і пропозицій. До того ж важливим є формування у студента навичок написання і оформлення наукової рукописної роботи, які необхідні для майбутньої професійної діяльності випускника.

Основними нормативними документами для підготовки фахівців у вищих навчальних закладах відповідно до вимог сучасного ринку праці є освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми. На їх основі у вищих навчальних закладах складають документи, що регламентують означені види освітянської діяльності.

Підготовка кваліфікаційної дипломної роботи передбачає такі основні етапи виконання:

1. Вибір напрямку та теми дослідження, подання заяви встановленого зразка.
2. Визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження, затвердження індивідуального завдання на кваліфікаційну роботу.
3. Опрацювання джерел інформації, формування загальної концепції дослідження, методичних підходів та інструментарію, складання робочого плану кваліфікаційної роботи.
4. Формування теоретико-методологічних основ проблеми, яка досліджується, узагальнення існуючих концепцій, вивчення еволюції підходів.
5. Збирання фактичного матеріалу, економічна діагностика об'єкта та оцінювання показників, що характеризують предмет дослідження.
6. Обґрунтування напрямів вирішення проблеми, яка досліджується, економічне обґрунтування доцільності впровадження.
7. Викладення результатів дослідження в текстовій формі, підготовка вступу, висновків, додатків, упорядкування списку використаних джерел.
8. Оформлення кваліфікаційної роботи та зовнішнє рецензування.
10. Підготовка до захисту.
11. Прилюдний захист кваліфікаційної роботи перед ЕК.

З метою раннього залучення студентів до наукової роботи, органічного поєднання її з навчанням та надання достатнього часу для ґрунтовного опрацювання обраної теми випускаючі кафедри мають розробити і ознайомити студентів із орієнтовною тематикою випускних робіт СВО «Бакалавр» на початку другого року навчання, що дозволяє підвищити якість кваліфікаційних робіт на СВО «Магістр».

Студенту надається право обрати тему кваліфікаційної роботи з орієнтовної тематики кафедри або з проблем, які розробляються відповідно до комплексного плану наукових досліджень викладачів кафедри, а також запропонувати власну тему, що відповідає його інтересам, можливостям.

Студентам заочної форми навчання варто обирати теми дипломних робіт, виконання яких дозволило б використовувати матеріали підприємства (установи, організації), у яких вони працюють. У цьому випадку дипломна робота є прямим результатом росту кваліфікації працівника, а розроблені студентом заходи щодо удосконалення облікової, аналітичної чи контрольної роботи підприємства (організації, установи) можуть знайти практичне застосування.

Науковий керівник допомагає оцінити можливі варіанти рішень і фактично є єдиною особою, яка виконує контролюючу функцію на час підготовки студентом дипломної роботи. В обов'язки керівника дипломної роботи входить:

- допомога студенту в розробці загального календарного плану-графіку на період написання роботи;
- допомога у підборі необхідної літератури, довідкових, статистичних та архівних матеріалів, інших джерел;
- консультації студента з усіх питань, в яких у нього виникають труднощі;
- здійснення загального систематичного контролю за діяльністю студента і інформування про хід роботи колективу кафедри;
- читання представленого чорнового варіанта роботи, повністю або за розділами, внесення зауважень і рекомендацій, читання виправленого відповідно до рекомендацій тексту, контроль за його оформленням;
- написання докладного відгуку на готовий текст роботи, підготовка студента до процедури захисту (узгодження положень доповіді, наповнення роздаткового матеріалу, підготовка переліку можливих питань за темою для акцентування уваги студента);
- присутність на захисті й при необхідності виступ з усною оцінкою виконаної студентом праці.

Відповідно, студент також має певні обов'язки в процесі виконання роботи:

- вести систематичну роботу з науковою літературою в бібліотеках та з використанням сучасних Інтернет-ресурсів;
- підтримувати зв'язок з науковим керівником, регулярно інформувати його про хід роботи;
- в установлені строки проходити попередній захист роботи на кафедрі;
- в міру написання розділів (підрозділів) роботи надавати чорновий текст науковому керівнику і вносити необхідні виправлення та зміни;
- у встановлений термін роботу представити на кафедру для проходження контролю оформлення і направлення на зовнішнє рецензування;
- у зазначений термін з'явитися на захист з підготовленою доповіддю і роздатковим (ілюстративним) матеріалом.

Не рідко студенти забувають, що науковий керівник не є співавтором та

редактором роботи. Відповідальність за якість змісту та оформлення дипломної роботи покладається на студента!

Згідно з обраною темою дипломної роботи студент самостійно підбирає літературні джерела, накопичує матеріали з теми та опрацьовує їх. При читанні відібраної літератури слід робити помітки в робочому зошиті або якщо це ксерокопія – на полях джерела щоб потім стало можливим вільне компонування матеріалу.

Джерела інформації, що застосовуються у сучасних наукових дослідженнях, досить різноманітні. Зокрема, в дослідженнях, пов'язаних з розвитком бухгалтерського обліку, удосконаленням окремим його аспектів, основними джерелами інформації є: спеціальна наукова література, офіційні дані державної статистики, дані фінансової звітності.

При підборі та опрацюванні джерел студентам, як дослідникам-початківцям, варто чітко усвідомлювати різницю між науковими матеріалами та навчальними матеріалами. Студенти часто припускаються помилки, намагаючись узагальнити інформацію, отриману з цих двох видів джерел [2, с.76].

Слід пам'ятати, що наукові матеріали містять власну думку автора, критику існуючої практики, особисті пропозиції автора щодо розв'язання проблеми, а навчальна література розкриває загальноприйняті положення, що не суперечать чинному законодавству. Тому вважати визначення поняття, наведене у підручнику, авторським здебільшого помилково.

Навчальні матеріали – це видання літератури з економічних дисциплін, призначених для підготовки спеціалістів в галузі економіки. За видами видань навчальну літературу поділяють на підручники, навчальні посібники, програмно-методичні матеріали.

Наукові матеріали видаються у вигляді дисертацій, монографій, узагальнюючих наукових праць, збірників статей, у яких висвітлюються різні проблеми економічних наук, розробляються питання розвитку господарства країни. Вони містять нову наукову інформацію, яка використовується в дослідженнях економіки та в узагальненому вигляді включається до нормативних документів.

Отже, для студента, як дослідника, наукові матеріали мають велику цінність з огляду на те, що він може ознайомитися із нетрадиційним трактуванням певних питань, критикою поглядів інших авторів, а також науковою новизною, характерною для науки на конкретному етапі її розвитку.

Література:

1. Дипломне проектування у вищих навчальних закладах Мінагрополітики України : [навчально-методичний посібник] / [наук. ред. Т. Д. Іщенко, І. М. Бендера]. – К. : Аграрна освіта, 2006. – 256 с.

2. Підготовка та захист кваліфікаційних робіт (напрямок підготовки «Облік і аудит») : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»] / [наук. ред. Ф.Ф. Бутинець]. – Житомир : ЖДТУ, 2009. – 144 с.